

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Asan/3/2016
Identifikačné číslo spisu: 1012201486
Dátum vydania rozhodnutia: 09.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1012201486.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobkyne: Všeobecná nemocnica s poliklinikou, n.o., so sídlom Nemocničná 1, 990 01 Veľký Krtíš, IČO: 31 908 977, zast. JUDr. Jozefom Veselým, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Žellova, 829 24 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. júna 2016 č. k. 5S/265/2012-66, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. júna 2016 č. k. 5S/265/2012-66 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: ZS 602/00017/2010/R zo dňa 25.06.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie“) predseda žalovaného ako odvolací správny orgán oprávnený podľa ustanovenia § 23 ods. 1 písm. e) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v rozsudku len „zák. č. 581/2004 Z. z.“) postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej v rozsudku len „Správny poriadok“) rozhodol tak, že rozklad žalobkyne ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti zamietol a rozhodnutie o uložení pokuty č. ZS 602/00017/2010 vydané dňa 07.01.2011 úradom, pobočkou Banská Bystrica (ďalej len na účely rozsudku „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) potvrdil s tým, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pánovi W. W., narodenému v roku XXXX, naposledy bytom XXX XX I. XXX (ďalej na účely rozsudku len „pacient“) nevykonal všetky zdravotné výkony na zabezpečenie včasnej a účinnej liečby. Ďalej konštatoval, že účastníkom konania, napriek správne stanovenej diagnóze poranenia mozgu 13.04.2010, neboli počas hospitalizácie na chirurgickom oddelení vykonané všetky zdravotné výkony potrebné na určenie správneho liečebného postupu. Pacientovi nebolo urobené neurologické vyšetrenie. Pacient nemal sledovaný stav vedomia podľa GCS (Glasgow

Coma Scale - hodnotenie vedomia podľa objektívnych kritérií). Stav pacienta nebol priebežne sledovaný lekárom. Nedostatočným priebežným sledovaním stavu pacienta nedošlo k rozpoznaní pokračujúcich patologických vnútrolebečných zmien a tým nebola pacientovi včas poskytnutá správna liečba.

2. Prvostupňovým rozhodnutím bola žalobkyňa uznaná vinnou zo spáchania priestupku na úseku verejného zdravotníctva podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 576/2004 Z. z."), ktorého sa mala dopustiť v čase od 13.04.2010 do 14.04.2010 tým, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientovi, napriek správne stanovenej diagnóze poranenia mozgu, neboli počas hospitalizácie na chirurgickom oddelení vykonané všetky zdravotné výkony potrebné na určenie správneho liečebného postupu. U pacienta bolo dňa 14.04.2010 konštatované úmrtie. Žalobkyni bola za tento priestupok uložená pokuta vo výške 9.000 eur.

3. Prvostupňové rozhodnutie vychádzalo zo záverov ukončeného výkonu dohľadu v súvislosti s prešetrovaním podnetu manželky na preverenie správnosti poskytnutej zdravotnej starostlivosti, v ktorom sa sťažovala na nesprávne určenie diagnózy, nesprávny postup pri liečbe po úraze hlavy a oneskorený preklad na vyššie pracovisko, kde jej nebohý manžel zomrel.

4. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa rozklad namietajúc neprímeranosť výšky sankcie za uvedený delikt a žiadajúc odvolací orgán o jej primerané zníženie.

Poukázala na vykonanie dostatočných opatrení k tomu, aby sa predmetná záležitosť neopakovala ako aj na likvidačný charakter sankcie, ktorá dosahuje približne 90 % maximálnej výšky pokuty, pričom žalobkyňa sa nachádza v ťažkej ekonomickej situácii, ktorá bola spôsobená činnosťou predchádzajúceho vedenia nemocnice a uzavretia zjavne nevýhodných zmlúv, čo má za následok momentálnu finančnú zadlženosť. Zároveň požiadala o možnosť platenia sankcie v splátkach. Ďalej žalobkyňa uviedla, že zranenia pacienta už v prvom štádiu boli veľmi vážne a nie je zrejmé, či by aj v prípade poskytnutia adekvátnej liečebnej starostlivosti sa jeho stav zlepšil a či by nedošlo k smrteľnému následku takéhoto zranenia, pretože bolo preukázané, že pacient spadol z lešenia z výšky 2,8 m hlavou na betónovú podlahu.

5. V záujme objektívneho vyhodnotenia všetkých zistených skutočností a dodatočných vyjadrení žalobkyne, žalovaný požiadaval o odborné stanovisko B. W. B. Š., H., odborníka v špecializovanom odbore traumatológia a úrazová chirurgia. V odbornom stanovisku zo dňa 25.04.2012, ktoré bolo žalobkyni dňa 30.04.2012 zaslané na vyjadrenie, B. W. B. Š., H. potvrdil, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá správne.

6. Predseda žalovaného prostredníctvom napadnutého rozhodnutia rozklad zamietol a rozhodnutie o uložení pokuty potvrdil, nakoľko po preskúmaní všetkých podkladov a námietok dospel k záveru, že žalobkyňa neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by vyvrátili porušenie povinnosti poskytnúť zdravotnú starostlivosť.

Podľa žalovaného prvostupňový správny orgán si v konaní o uložení pokuty zaobstaral potrebné podklady pre rozhodnutie za účelom presného a úplného zistenia skutkového stavu, pričom žalobkyňa mala možnosť vyjadriť sa ku všetkým zisteniam a predloženým dôkazom a všetky vyjadrenia účastníkov boli vyhodnotené v rámci dôkazov postupom v zmysle § 34 ods. 5 Správneho poriadku.

7. V súvislosti s výškou pokuty, ktorú namietala žalobkyňa v rozklade, predseda žalovaného konštatoval, že pokuta vo výške 9.000 eur je pre žalobkyňu primeraná vzhľadom na porušenie povinnosti poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne. Predseda žalovaného sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že nepriaznivá finančná situácia má spôsobiť, že pokuta je pre ňu likvidačná. Žalobkyňa nepredložila žiadne podklady preukazujúce možnú likvidačnosť uloženej pokuty, iba poukázala na nehospodárne nakladanie s verejnými zdrojmi. Predseda žalovaného zdôraznil, že pri sankciách, najmä pri ukladaní pokút sa uplatňuje správna úvaha s prihliadnutím na viaceré faktory ako závažnosť porušenia predpisov, jeho následky a doba trvania protiprávnosti, pričom uložená pokuta je vzhľadom k zisteným pochybeniam primeraná, preventívna a výchovná. Predseda žalovaného dodal, že žalovaný umožňuje zaplatiť pokutu

vo viacerých splátkach na základe písomnej žiadosti a odsúhlasenia splátkového kalendára.

II.

Konanie na krajskom súde

8. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa podala na Krajský súd v Bratislave žalobu z 06.08.2012, v ktorej žiadala, aby krajský súd rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. V žalobných dôvodoch uviedla, že rozhodnutie žalovaného síce považuje za rozhodnutie, ktoré bolo vydané z hľadiska odbornej stránky ako aj z hľadiska preskúmania všetkých skutočností podľa zákona, avšak mala za to, že z hľadiska určenia takýchto následkov nie je možné bez ďalšieho znaleckého dokazovania príslušnou inštitúciou objektívne zhodnotiť celý postup liečebnej starostlivosti, ktorý je v tomto rozhodnutí vytrhnutý z celého kontextu.

Podľa žalobkyne je zrejmé, že určité okolnosti, ktoré boli deklarované po postupe lekárov a na ktoré sa pozostali sťažovali, boli len následkom riešenia tej situácie, ktorá nastala predmetným pádom, a nie je potom zrejmé, prečo má žalobkyňa zodpovedať za celý následok stavu, ktorý nastal.

10. Žalovaný vo svojom vyjadrení z 05.11.2012 žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Neakceptoval tvrdenia žalobkyne týkajúce sa nedostatočného zistenia skutkového stavu uvedené v žalobe a v celom rozsahu zotrval na zistených skutočnostiach uvedených v prvostupňovom ako aj v napadnutom rozhodnutí.

Opätovne zdôraznil, že žalobkyňa uznala pochybenie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientovi, avšak žiadal znížiť pokutu, resp. mať možnosť uhradiť pokutu v splátkach.

11. Záverom žalovaný namieta miestnu príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na prejednanie danej veci, nakoľko žalovaný je orgánom s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky a v zmysle § 246a ods. 1 veta druhá O.s.p. je miestne príslušným krajský súd, v ktorého obvode je krajský súd navrhovateľa.

Podľa citovaného ustanovenia má žalovaný za to (č. 1. 24), že všeobecným súdom žalobkyne je Okresný súd vo Veľkom Krtíši, a z uvedeného dôvodu je miestne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

B)

12. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 12.11.2013 sp. zn. 5S/265/2012-32 žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.10.2015 sp. zn. 1Sžo/34/2014 bol rozsudok krajského súdu postupom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, nakoľko v odvolacom konaní bolo zistené, že rozhodol nezákonný sudca (s použitím ústavno-konformného výkladu pojmu zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

13. Po vrátení veci krajský súd vo veci opätovne žalobu zamietol. K námietke miestnej príslušnosti vznesenej žalovaným uviedol, že nezaujal stanovisko k námietke žalovaného v rozsudku č. k. 5S/265/2012-32 zo dňa 12.11.2013, nakoľko však vydal rozsudok má za to, že vydaním tohto rozsudku si založil miestnu príslušnosť, a preto vo veci opätovne rozhodol.

14. Pri svojom zamietajúcom rozsudku s poukazom na ustanovenia § 247 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), § 250i ods. 3 O.s.p. § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., § 50 ods. 2 písm. a) a § 64 ods. 2 zák. č. 581/2004 Z.z., § 3, § 34 a § 36 Správneho poriadku krajský súd uviedol, že považuje námietky žalobkyne ohľadom nevykonania dokazovania znalcom za neopodstatnené, nakoľko oba správne orgány vychádzali pri ustálení skutkového stavu zo zdravotnej dokumentácie pacienta, zo zhodných stanovísk dvoch konzultantov, z ktorých bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa porušila § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z. tým, že nezabezpečila dostatočne dostupné diagnostické metódy a postupy, na základe ktorých by mohol komplexne posudzovať zdravotný stav pacienta.

15. K námietke žalobkyne ohľadne nevykonania znaleckého dokazovania krajský súd uviedol, že ak by správny orgán prizval do konania znalca za účelom vypracovania znaleckého posudku, ten by vychádzal z tých istých skutočností, ktoré boli známe lekárom - odborníkom a ktoré boli podkladom pre vypracovanie ich odborných záverov v danej veci. Zároveň zdôraznil, že žiadny predpis neustanovuje, že znalecké posudky by mali vyššiu odbornú hodnotu alebo vyššiu dôkaznú silu ako odborné stanoviská lekárov v príslušnom medicínskom odbore.

16. Krajský súd konštatoval, že námietka žalobkyne týkajúca sa výšky uloženej pokuty nie je právne odôvodnená, pretože prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný riadne, v súlade so zákonom, zdôvodnil výšku uloženej pokuty.

III.

Odvolyvanie žalobcu/stanovisko žalovaného

A)

17. Vo včas podanom odvolaní z 21.07.2016 (č. l. 70) proti rozsudku krajského súdu žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu odôvodnila podanie opravného prostriedku tým, že:

- rozhodnutie správneho orgánu nie je v zmysle § 250ja ods. 3 O.s.p. v súlade so zákonom,
- v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. g) O.s.p. - rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p.),
- konanie má inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

18. Žalobkyňa opätovne konštatovala, že počas celého priebehu správneho konania namietala tú skutočnosť, že šetrenie nebolo náležité vykonané, nakoľko vo veci samej nebol vypracovaný znalecký posudok a skutkový stav bol ustálený len na základe výsledkov protokolu o vykonanom dohľade a na základe odborných stanovísk prizvaných konzultantov, pričom W. B. Š., H. nie je vedený ako znalec v zozname znalcov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Žalobkyňa má za to, že odborné vyjadrenie by sa malo využívať len k objasneniu skutočností dôležitých pre správne konanie, kde je takéto odborné vyjadrenie dostačujúce a využíva bežné znalosti a praktické skúsenosti získané vzdelaním a praxou. Avšak odborné vyjadrenie nemá nikde stanovené presné formálne náležitosti ako je jeho obsah, forma, a pod. a nie je výsledkom znaleckej činnosti. Podľa názoru žalobkyne je teda nepochybné, že správne konanie, kde bola žalobkyňi uložená pokuta skoro v najvyššej možnej miere, je takým konaním, ktoré si vyžaduje vypracovanie znaleckého posudku, kde by znalec presne určil zodpovednosť žalobcu na tomto stave, ktorý nastal údajným nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti, či neposkytnutie zdravotnej starostlivosti malo za následok úmrtie pacienta a iné otázky dôležité pre toto konanie.

19. Žalobkyňa nesúhlasila so stanoviskom krajského súdu, že žalovaný náležite a riadne odôvodnil výšku pokuty, ktorá bola uložená žalobcovi, keď ako bolo spomínané vyššie, táto pokuta bola uložená pri hornej hranici výšky pokuty, ktorú je možné uložiť právnickým osobám pri pochybení.

20. Žalobkyňa ďalej namietala porušenie práva na zákonného sudcu, keď bol senát nesprávne obsadený. Vec bola pridelená na konanie a rozhodnutie senátu v zložení JUDr. Viera Šebestová, JUDr. Dáša Filová a JUDr. Anna Peťovská, PhD., avšak 07.06.2016 rozhodoval a rozsudok vydal senát v zložení JUDr. Viera Šebestová, JUDr. Dáša Filová a JUDr. Marián Degma.

21. Záverom žalobkyňa poukázala aj na porušenie ustanovenia § 226 O.s.p., keď krajský súd, ktorý bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadrenom v zrušujúcom uznesení 1Sžso/34/2014 tento nerešpektoval. Krajský súd nedostatočne zaujal argumentačné stanovisko, prečo nepostupoval v zmysle § 105 ods. 2 O.s.p. pri vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti zo strany žalovaného. Krajský súd vôbec neuvádza dôvod, prečo sa k námietke miestnej nepríslušnosti nevyjadril. Zdôvodnenie objasnenia

miestnej príslušnosti tak, ako to vyplýva z napadnutého rozsudku nepokladá žalobkyňa za presvedčivé a v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p.

22. Záverom žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

B)

23. Z vyjadrenia žalovaného k odvolaniu z 26.08.2016 (č. I. 75) najmä vyplýva, že sa nestotožňuje s žalobcovým názorom o nedostatočne zistenom skutkovom stave a považuje tvrdenie žalobcu o menšej výpovednej hodnote odborných stanovísk ako znaleckých posudkov za zavádzajúce a žiada potvrdiť rozsudok krajského súdu v celom rozsahu.

24. V súvislosti s uvedeným žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.02.2009 sp. zn. 4Sžso/10/2008, v zmysle ktorého Správny poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení nezoraďuje jednotlivé dôkazné prostriedky podľa ich dôkaznej sily a nevylučuje, aby správny orgán na posúdenie odbornej otázky namiesto znalca použil odborný posudok konzultanta úradu. Podľa citovaného rozsudku žiadny právny predpis neustanovuje, že by znalecké posudky mali vyššiu odbornú hodnotu, alebo vyššiu dôkaznú silu, ako odborné posudky konzultantov úradu.

Žalovaný má za to, že odborné stanoviská konzultantov úradu sú rovnocenné so znaleckými posudkami, tieto odborné stanoviská boli vypracované na vysokej profesionálnej úrovni a je z nich nepochybné preukázané, že žalobca pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nepostupoval správne.

25. K námietke žalobcu o neprimeranosti pokuty žalovaný uviedol, že výšku uloženej pokuty považuje vzhľadom na primeranú porušenie povinnosti poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne, pričom rozhodnutie o výške uloženej pokuty je v kompetencii žalovaného, ktorý mohol uložiť pokutu až do výšky 9.950 eur. Žalovaný sa nestotožňuje s tvrdením, že uloženie tejto pokuty je pre žalobcu likvidačné a že dostatočne preukázal svoju zlú finančnú situáciu.

26. Žalovaný sa k námietke žalobcu o nesprávnom zložení senátu vyjadril tak, že má za to, že nebolo porušené žalobcovo právo na zákonného sudcu.

27. Žalovaný ďalej uviedol, že krajský súd zdôvodnením miestnej príslušnosti v rozsudku splnil požiadavku uvedenú v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s poukazom na § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, pričom prihliadol, či boli a sú splnené podmienky konania. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250i ods. 2 O.s.p. a s prihliadnutím na skutočnosť, že preverovanie zákonnosti rozhodnutia o uloženej sankcii vyžaduje od správneho súdu konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v odvolacom konaní senát vzhľadom na charakter napadnutého rozhodnutia nepovažoval za potrebný) a po neverejnej porade senátu jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že v odvolacom konaní bolo zistené, že rozhodoval nezákonný sudca, a preto rozsudok s použitím ústavno-konformného výkladu pojmu zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) postupom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

29. Z vyjadrenia žalovaného zo dňa 05.11.2012 (viď bod 11) nepochybne vyplýva, že pri svojom prvom procesnom úkone, ktorý mu procesne patril, t. j. vyjadrenie z 05.11.2012 na základe výzvy krajského súdu z 17.09.2012, namietal miestnu nepríslušnosť konajúceho Krajského súdu v Bratislave a naopak poukazoval s odkazom na kritériá obsiahnuté v ustanovení § 246a ods. 1 O.s.p. na to, že miestne príslušným súdom je Krajský súd v Banskej Bystrici.

30. Na pojednávaní konanom 07.06.2016 žalovaný k námietke miestnej nepríslušnosti Krajského súdu v Bratislave uviedol, že je na úvahe súdu, aby o tejto veci rozhodol i napriek tomu, že žalovaný túto námietku vzniesol a súd na ňu neprihliadol.

31. Krajský súd v napadnutom rozsudku k námietke miestnej príslušnosti vznesenej žalovaným uviedol, že nezaujal stanovisko k námietke žalovaného v rozsudku č. k. 5S/265/2012-32 zo dňa 12.11.2013, nakoľko však vydal rozsudok má za to, že vydaním tohto rozsudku si založil miestnu príslušnosť, a preto vo veci opätovne rozhodol.

Podľa § 105 ods. 1 veta druhá a tretia v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať o veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka, ak ju uplatní najneskôr pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí.

Podľa § 105 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. platí, že ak súd podľa odseku 1 zistí, že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia alebo ju za podmienok uvedených v § 11 ods. 3 predloží Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky; o tomto postúpení súd upovedomí účastníkov.

Podľa § 246a ods. 1 O.s.p. miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

32. Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisového materiálu, oboznámením sa s námietkou žalovaného o možnej miestnej príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici ako aj s vyjadrením žalovaného na pojednávaní a odvolacou námietkou žalobcu o inej vade konania, musí osvedčiť, že Krajský súd nepostupoval správne, ak len konštatoval v rozhodnutí, že si založil miestnu príslušnosť.

33. Najvyšší súd opätovne poukazuje na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (m.m. nález č. k. IV. ÚS 116/2011-34 zo dňa 9. júna 2011) a zdôrazňuje, že zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu.

Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať miestne, funkčne a vecne príslušný súd, ktorému napadnutá vec spadá do rozsahu výkonu súdnej moci, a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy, a súčasne aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m.m. nálezy sp. zn. I. ÚS 239/04 a IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (m.m. sp. zn. IV. ÚS 345/09).

34. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto

základné právo je konkretizované v procesných kódexoch a pre posudzovaný prípad v Občianskom súdnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

35. Z týchto zákonných úprav vyplýva, že pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba naväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

36. Ako už bolo vyššie uvedené k týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov.

Až na toto naväzuje zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon.

37. V posudzovanej veci má význam iba skúmanie, či bola Krajským súdom v Bratislave rešpektovaná zásada miestnej príslušnosti spôsobom, ktorý určuje zákon, a ako sa konajúci krajský súd vysporiadal s argumentáciou žalovaného, ktorý na miestnu nepríslušnosť konajúceho krajského súdu jednoznačne poukazoval.

Krajský súd v Bratislave napriek námietke miestnej nepríslušnosti riadne a včas uplatnenej žalovaným, konal a rozhodol vo veci bez toho, aby objasnil svoju myšlienku, že je miestne príslušným súdom, resp. nezvolil postup v zmysle § 105 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.

38. Najvyšší súd si uvedomuje, že miestna príslušnosť súdu má v rámci úpravy podmienok konania, medzi ktoré patrí (§ 103 a nasl. O.s.p.), zvláštny režim. Zatiaľ čo k tomu, či sú splnené ostatné podmienky konania v širšom slova zmysle, vrátane vecnej príslušnosti, prihliada súd kedykoľvek za konania (§ 103 O.s.p.), skúmanie miestnej príslušnosti sa sústreďuje len na začiatok konania (§ 105 ods. 1 O.s.p.).

39. Ak bola teda podaná žaloba na miestne nepríslušnom súde, a ak tento súd začal konať o veci samej alebo ak rozhodol vo veci samej bez pojednávania, takže už nemôže vysloviť svoju miestnu nepríslušnosť z vlastnej iniciatívy a ak premeškal tiež účastník príležitosť iniciovať rozhodnutie súdu o jeho miestnej príslušnosti, lebo neuplatnil námietku nedostatku miestnej príslušnosti pri prvom úkone, ktorý mu patril (teda tiež v prípade, že ju uplatnil, ale oneskorene), potom tu už nie je k dispozícii procesný postup, ktorým by bolo možné zmeniť stav, že konanie bolo začaté u miestne nepríslušného súdu; miestnu príslušnosť už potom za žiadnych okolností skúmať nemožno a nedostatok miestnej príslušnosti procesného súdu je tak v dôsledku koncentrácie konania zakotvenej v § 105 ods. 1 O.s.p. zhojený. Zhojenie miestnej príslušnosti nastáva len v prípadoch, kedy súd nemá povinnosť skúmať miestnu príslušnosť a účastník konania ju zároveň včas a riadne nenamieta. Práve v takýchto prípadoch nemožno hovoriť ani o porušení práva na zákonného sudcu.

40. Najvyšší súd musí konštatovať, že takáto procesná situácia však v prejednávanej veci nenastala, keďže bola účastníkom konania riadne a včas vznesená námietka miestnej príslušnosti, avšak konajúci súd sa s ňou vôbec nevysporiadal. Ustanovenie § 105 O.s.p. stanovuje presné podmienky, za ktorých možno skúmať miestnu príslušnosť aj potom, čo začne vo veci konať, a to ak je vznesená námietka miestnej nepríslušnosti. Ak súd zistí (po skúmaní miestnej príslušnosti na námietku účastníka), že nie je miestne príslušný, vec postúpi príslušnému súdu. Krajský súd však nekonal v zmysle tohto ustanovenia a len konštatoval, že si založil miestnu príslušnosť rozhodnutím, a preto Najvyšší súd musel túto procesnú chybu riešiť tým, že jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na nové konanie, v ktorom má povinnosť sa vyjadriť k opomenutej námietke žalovaného.

41. Z hľadiska dodržania právneho názoru odvolacieho súdu a povinností z neho plynúcich nemohol Najvyšší súd neuviesť, že má pochybnosti o tom, či sa konajúci krajský súd dostatočne oboznámil s právne záväzným názorom odvolacieho súdu vyslovenom v zrušujúcom rozhodnutí z 27.10.2015, nakoľko ho nebral pri opätovnom rozhodovaní vo veci v plnom rozsahu na vedomie. Krajský súd síce konštatoval, čo bolo obsahom rozhodnutia Najvyššieho súdu, avšak záverom uviedol, že si založil

miestnu príslušnosť rozhodnutím. Najvyšší súd preto zdôrazňuje, že krajský súd je názorom odvolacieho súdu vyslovenom v tomto zrušujúcom rozhodnutí v zmysle § 30 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov viazaný.

V.

42. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu ako aj argumentácie žalovaného, rozhodol Najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

43. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).